II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 11ης Ιουλίου 1988

σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΟΚ

(IV/31.593 — British Dental Trade Association — BDTA)

(Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(88/477/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης [1], όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, και ιδίως τα άρθρα 3, 4, 6, 8 και 15 παράγραφος 1 στοιχείο β),

τις κοινοποιήσεις που υπέβαλε η British Dental Trade Association στις 7 Μαρτίου 1975 και στις 17 Δεκεμβρίου 1985 αναφορικά με την πολιτική εκθέσεων της ένωσης αυτής, με αναφορά στο καταστατικό της ενώσεως και τις οδηγίες προς τα μέλη [2],

την απόφαση της Επιτροπής της 29ης Απριλίου 1987 να κινήσει τη διαδικασία στην υπόθεση αυτή,

Αφού έδωσε στην εν λόγω ένωση την ευκαιρία να γνωστοποιήσει τις απόψεις της επί των αιτιάσεων που διατύπωσε η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού αριθ. 17 και τον κανονισμό αριθ. 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 1963 σχετικά με τις ακροάσεις που προβλέπονται από το άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου [3],

Αφού δημοσίευσε περίληψη των κανόνων και κανονισμών [4] της πολιτικής εκθέσεων της British Dental Trade Association (BDTA) σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17,

Μετά από διαβούλευση στο πλαίσιο της Συμβουλευτικής Επιτροπής Συμπράξεων και Δεσποζουσών Θέσεων,

Εκτιμώντας ότι:

I. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

(1) Η παρούσα απόφαση αφορά και περιορίζεται στην πολιτική εκθέσεων, τους κανόνες και όρους λειτουργίας της British Dental Trade Association, τόσο στο παρελθόν όσο και στο παρόν, και, σε σχέση με την πολιτική εκθέσεων, τη πολιτική που άσκησε η ένωση αυτή εις βάρος ορισμένων επιχειρήσεων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου.

Η BDTA

(2) Η British Dental Trade Association (στο εξής αναφερόμενη ως BDTA), παλαιότερα ονομαζόμενη Association of Dental Manufacturers and Traders in the United Kingdom, είναι ένωση χωρίς νομική προσωπικότητα που ιδρύθηκε στο Λονδίνο το 1923.

Περίπου 83 επιχειρήσεις είναι σήμερα μέλη της BDTA. Αντιπροσωπεύουν όλες μαζί το 75 % περίπου του συνόλου της αγοράς οδοντιατρικών προϊόντων.

(3) Οι σκοποί, η οργάνωση και οι κανόνες της BDTA, περιλαμβανομένων και των κανόνων για τη συμμετοχή ως μέλους, διατυπώνονται στο καταστατικό, το οποίο είναι δεσμευτικό για τα μέλη. Ο κώδικας συμμετοχής (code of practice) που θεσπίστηκε σύμφωνα με το καταστατικό και διέπει τη συμπεριφορά των μελών, είναι επίσης δεσμευτικός για αυτά.

---

(1) ΕΕ αριθ. 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.
(2) Έγγραφο γνωστό με τον τίτλο αυτό το 1975, το οποίο μεταγενέστερα μετονομάστηκε σε κώδικα συμμετοχής, στην κοινοποίηση του 1985.
(3) ΕΕ αριθ. 127 της 20. 8. 1963, σ. 2268/63.
(4) ΕΕ αριθ. C 209 της 6. 8. 1987, σ. 4.

(4) Η συμμετοχή ως μέλους της BDTA είναι ανοιχτή σε επιχειρήσεις που ασχολούνται στο Ηνωμένο Βασίλειο με την κατασκευή ή/και διάθεση προϊόντων που έχουν ειδικά ετοιμαστεί, ή/και παρουσιαστεί για χρήση από οδοντιάτρους, οδοντιατρικά εργαστήρια και άλλους εγκεκριμένους τελικούς χρήστες (συλλογικά αποκαλούμενοι «εγκεκριμένοι αγοραστές») στο πλαίσιο της οδοντιατρικής πρακτικής. Τα μέλη κατατάσσονται ως έμποροι οδοντιατρικών ειδών (Dental Dealers), εμπορικοί διανομείς (Trade Distributors), κατασκευαστές (Manufacturers) ή ειδικοί (Specialists), όπως ορίζονται από την BDTA. Δεκτά γίνονται επίσης προσεταιριζόμενα μέλη [1].

(5) Η γενική διοίκηση της BDTA και η εκλογή των μελών έχει ανατεθεί στο Συμβούλιο το οποίο αποτελεί τον κυριότερο φορέα λήψεως αποφάσεων της BDTA και του οποίου οι εξουσίες περιλαμβάνουν «τη διενέργεια όλων των πράξεων εκείνων που δυνατόν να κρίνονται αναγκαίες ή πρόσφορες για την προώθηση των σκοπών της Ενώσεως». Υπό το Συμβούλιο λειτουργούν διάφορες επιτροπές — περιλαμβανομένης της επιτροπής μελών και της επιτροπής εκθέσεων, οι οποίες ασκούν τα ειδικά καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί από το Συμβούλιο.

Οι εκθέσεις της BDTA

(6) Μεταξύ των σκοπών της BDTA που διατυπώνονται στο καταστατικό της είναι η συμμετοχή στη διοργάνωση οδοντιατρικών εκθέσεων. Η BDTA διοργανώνει από πολύ καιρό τόσο διεθνείς εκθέσεις, οι οποίες πραγματοποιούνταν μέχρι πρόσφατα κάθε τρία χρόνια και γενικότερα αναφέρονται ως «τριετείς» ή «διεθνείς» εκθέσεις, όσο και περιφερειακές εκθέσεις, οι οποίες συνήθως διοργανώνονται κατά τα μεσολαβούντα έτη, και αναφέρονται μετά το 1980 ως «Dental Showcases» (οδοντιατρικές βιτρίνες).

Αν και οι εκθέσεις BDTA δεν είναι οι μόνες εκθέσεις οδοντιατρικών προϊόντων και εξοπλισμού που πραγματοποιούνται στο Ηνωμένο Βασίλειο, αποτελούν πάντως σημαντικά γεγονότα με κύρος που διοργανώνονται τακτικά ήδη από πολύ χρόνο και θεωρούνται ευρύτερα στο πλαίσιο του εμπορίου οδοντιατρικών ειδών, ως οι σημαντικότερες εκθέσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο. Άλλες, μικρότερης σημασίας εκδηλώσεις στον τομέα αυτό περιλαμβάνουν βοηθητικές εμπορικές εκθέσεις, παραπληρωματικές άλλων εκδηλώσεων, όπως σεμιναρίων ή επιδείξεων, και υπαίθριες εκθέσεις, που διοργανώνονται από μία ή περισσότερες εταιρείες με στόχο την προσέλκυση πελατείας συγκεκριμένης περιοχής.

Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων της, η BDTA έχει καταστρώσει ένα κανονισμό λειτουργίας των εκθέσεων (exhibition policy, rules and regulations) ο οποίος έχει εφαρμοσθεί σε όλες τις εκθέσεις που έχουν διοργανωθεί, υπό τις διάφορες μορφές τους, επί σειρά ετών.

Έρευνες όσον αφορά την πολιτική εκθέσεων της BDTA

Πρώτη έρευνα

(7) Το 1975 η Επιτροπή προέβη σε έρευνα, μετά από την κατάθεση καταγγελίας, του τότε ισχύοντος κανονισμού εκθέσεων της BDTA. Την καταγγελία αυτή υπέβαλε η ιταλική οδοντιατρική ένωση UNIDI και αφορούσε την άρνηση της BDTA να δεχθεί την ένωση αυτή και ορισμένα από τα μέλη της στη τριετή έκθεσή της του 1975. Στις 7 Μαρτίου 1975 η BDTA κοινοποίησε την απόφασή της να μην κάνει δεκτές στην έκθεση αυτή τις επιχειρήσεις που δεν ήταν μέλη της ενώσεως, καθώς και το τότε ισχύον καταστατικό της και τις οδηγίες για τα μέλη.

(8) Στη διάρκεια του ελέγχου αυτού, η Επιτροπή πληροφόρησε τη BDTA ότι η απόφαση της ενώσεως να μην κάνει δεκτά μέλη στην έκθεση αυτή περιόριζε τον ανταγωνισμό στην κοινή αγορά, ιδίως επειδή επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην Κοινότητα, μη αντιπροσωπευόμενες όμως στο πλαίσιο της BDTA, αντιμετώπισαν άρνηση συμμετοχής τους στις εκθέσεις BDTA και υπέστησαν έτσι διακριτική μεταχείριση. Ο περιορισμός του ανταγωνισμού θεωρήθηκε από την Επιτροπή ότι ήταν ακόμη σπουδαιότερος, λόγω της αυστηρής και περιοριστικής εφαρμογής των όρων εγγραφής στην BDTA. Επιπλέον, αν και η κοινοποίηση της BDTA αναφερόταν απλώς στις τριετείς εκθέσεις τις οποίες διοργάνωνε, η Επιτροπή πληροφόρησε επίσης τον πρόεδρο της BDTA ότι, στην περίπτωση εκθέσεων τοπικού ή εθνικού χαρακτήρα, οποιοσδήποτε περιορισμός στη συμμετοχή θα μπορούσε επίσης να παραβιάζει τους κανόνες ανταγωνισμού [2].

(9) Μετά από συζητήσεις με τις υπηρεσίες της Επιτροπής, η BDTA τροποποίησε τον κανονισμό εκθέσων το Μάιο 1976 έτσι ώστε να επιτρέπεται όχι μόνο στα μέλη της ενώσεως να συμμετέχουν στις μελλοντικές της τριετείς εκθέσεις αλλά επίσης σε κατασκευαστές ή εμπορικούς αντιπροσώπους από άλλες χώρες της ΕΟΚ, οι οποίοι δεν αντιπροσωπεύονταν στο Ηνωμένο Βασίλειο από κάποιο μέλος της BDTA. Η Επιτροπή, αφού καταρχάς περίμενε μέχρι να πραγματοποιηθεί η επόμενη τριετής έκθεση BDTA, ώστε να βεβαιωθεί ότι οι όροι συμμετοχής των εν λόγω μη μελών της BDTA δεν συνιστούσαν διακρίσεις, ενημέρωσε στη συνέχεια την BDTA με επιστολή, τον Απρίλιο του 1979, ότι δεν προτίθετο να συνεχίσει άλλο την υπόθεση και ότι συνεπώς επρόκειτο να κλείσει ο φάκελος. Ειδοποιήθηκε πάντως η BDTA ότι δυνατόν να ανοίξει και πάλι ο φάκελος οποιαδήποτε στιγμή στο μέλλον εφόσον η Επιτροπή ελάμβανε καταγγελία ή της εφιστάτο η προσοχή σε άλλα περιστατικά, που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν μια τέτοια ενέργεια.

[1] Η δυνατότητα αυτή παρέχεται κανονικά στις επιχειρήσεις που προσφέρουν μάλλον συναφείς υπηρεσίες, όπως οι χρηματοπιστωτικές, και δεν διαθέτουν προϊόντα που χρησιμοποιούνται από το οδοντιατρικό επάγγελμα.

[2] Eumaprint (Τρίτη Έκθεση επί της Πολιτικής Ανταγωνισμού, Μάιος 1974, σ. 51-52).

Δεύτερη έρευνα

(10) Στις 3 Ιουλίου 1985, η Επιτροπή έλαβε νέα καταγγελία [1] αναφορικά με την πολιτική εκθέσεων της BDTA, η οποία την οδήγησε στο να αρχίσει νέα έρευνα της πολιτικής αυτής, που κάλυπτε την περίοδο μετά την τριετή έκθεση του 1978. Στις 17 Δεκεμβρίου 1985 η BDTA κοινοποίησε τον τότε ισχύοντα κανονισμό εκθέσεών της, (exhibition policy, rules and regulations) με αναφορά στο τότε ισχύον καταστατικό της και του κώδικα συμμετοχής.

(11) Στη διάρκεια της δεύτερης έρευνας, η Επιτροπή έλαβε πληροφορίες που την οδηγούσαν στο συμπέρασμα ότι επιχειρήσεις μη μέλη της BDTA και, ειδικότερα, επιχειρήσεις από άλλα κράτη μέλη εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οποίες δεν αντιπροσωπεύονταν στο Ηνωμένο Βασίλειο από κάποιο μέλος της ενώσεως αυτής, είχαν και πάλι υποστεί διακριτική μεταχείριση. Ειδικότερα, η Επιτροπή εξακρίβωσε τα ακόλουθα:

Η πολιτική της BDTA στο πλαίσιο συγκεκριμένων εκθέσεων

Τριετείς/διεθνείς εκθέσεις

1. 13η Έκθεση της British Dental Trade Association

(12) Στην έκθεση αυτή, δηλαδή την επόμενη τριετή έκθεση μετά την έκθεση του 1978, που πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο, το Σεπτέμβριο του 1981, γίνονταν αποδεκτά για συμμετοχή τους μόνο τα μέλη της BDTA. Η απόφαση αυτή βασίστηκε στο περιορισμένο εμβαδόν που διέθετε η επιλεγείσα τοποθεσία. Ενόψει του γεγονός αυτού αποφασίστηκε ότι η έκθεση θα ονομαζόταν «εθνική» και όχι «διεθνής» ή «μεγάλη» έκθεση. Πάντως, συμφωνήθηκε ότι θα πρέπει να εφαρμοσθεί ο κανόνας της εξάμηνης «κλειστής περιόδου» [2] ο οποίος εφαρμόζεται μάλλον στις τριετείς/διεθνείς εκθέσεις και όχι στις περιφερειακές. Επιπλέον, η απόφαση να περιοριστεί η συμμετοχή στα μέλη και μόνο ελήφθη παρά το γεγονός ότι ένα μέλος του Συμβουλίου είχε προηγουμένως προειδοποιήσει τα άλλα μέλη ότι θα ήταν δύσκολο στην πράξη να αποκλειστούν οι κατασκευαστές της ΕΟΚ από τις μελλοντικές εκθέσεις, και όσον αφορά ειδικότερα την έκθεση 1981 ότι στην περίπτωση που δεν μπορούσαν να συμμετάσχουν οι εταιρείες που δεν αντιπροσωπεύονται στο Ηνωμένο Βασίλειο, τούτο θα παρουσίαζε σημαντικά προβλήματα.

2. 14η Τριετής έκθεση του Λονδίνου της BDTA

(13) Στην έκθεση αυτή, που πραγματοποιήθηκε το Σεπτέμβριο του 1984, οι κανόνες συμμετοχής δημιούργησαν λιγότερο ευνοϊκούς όρους για τα μη μέλη, και, ειδικότερα, για τις επιχειρήσεις από άλλα κράτη μέλη εκτός Ηνωμένου Βασιλείου σε σύγκριση με τα μέλη της ενώσεως και ήταν αυστηρότεροι από τους κανόνες της εκθέσεως 1978 από τις εξής τουλάχιστον απόψεις:

i) μόνο τα μέλη της ενώσεως ήταν αυτομάτως δεκτά στην έκθεση. Επιπλέον, η συμμετοχή ήταν ανοικτή στους άλλους κατασκευαστές από την ΕΟΚ, αλλά μόνο μετά από ειδική πρόσκληση της BDTA [3]·

ii) οι επιχειρήσεις αυτές όφειλαν να αντιπροσωπεύονται στο Ηνωμένο Βασίλειο από κάποιο μέλος της BDTA.

Επιπλέον στην πράξη:

i) μόνο εκείνες οι επιχειρήσεις εκτός Ηνωμένου Βασιλείου οι οποίες είχαν παλαιότερα εκφράσει το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή στην έκθεση ή είχαν συμμετάσχει σε κάποια παλαιότερη έκθεση της BDTA προσκλήθηκαν να συμμετάσχουν και έλαβαν τα έντυπα αιτήσεως·

ii) οι προσκλήσεις και τα έντυπα αιτήσεως για τις επιχειρήσεις αυτές εστάλησαν μόνο αφού τα μέλη της BDTA είχαν πληροφορηθεί σχετικά με την έκθεση, και αφού είχαν ήδη σταλεί στους τελευταίους τα έντυπα των αιτήσεων και τους είχε δοθεί η ευκαιρία να κλείσουν τις θέσεις τους. Η πρακτική αυτή ήταν σύμφωνη με την πολιτική που συμφωνήθηκε από το συμβούλιο της BDTA, ότι οι ευρωπαϊκές εταιρείες που ήταν μέλη των οικείων εθνικών εμπορικών ενώσεών τους, θα μπορούσαν να συμμετάσχουν, αλλά ότι πρωταρχικά θα εζητείτο να εκπληρώνεται ο όρος της συμμετοχής στην BDTA ως μέλους και οι επιχειρήσεις εκτός Ηνωμένου Βασιλείου θα μπορούσαν να συμμετάσχουν μόνον εφόσον απέμενε διαθέσιμος εκθεσιακός χώρος. Επιπλέον, δεν είχε προβλεφθεί κάποιος συγκεκριμένος χώρος για τις επιχειρήσεις αυτές, πράγμα που είχε συμβεί το 1978. Αντίθετα, επρόκειτο να τους παραχωρηθούν θέσεις βάσει του εκθεσιακού χώρου που απέμενε, αφού προηγουμένως είχαν κατανεμηθεί θέσεις στα μέλη της BDTA·

iii) στις επιχειρήσεις εκτός Ηνωμένου Βασιλείου στις οποίες εστάλησαν επιστολές προσκλήσεως, δόθηκε προθεσμία λιγότερο από δύο εβδομάδες για παραλαβή των απαντήσεών τους από την BDTA·

iv) αργότερα το συμβούλιο της BDTA αποφάσισε τον Απρίλιο 1984 ότι δεν θα επιτρεπόταν να εκθέτουν πλέον οι κατασκευαστές της ΕΟΚ, οι οποίοι αντιπροσωπεύονταν ήδη στο Ηνωμένο Βασίλειο.

[1] Η καταγγελία αυτή υποβλήθηκε από εταιρεία του Ηνωμένου Βασιλείου η οποία, αφού δεν έγινε δεκτή ως μέλος στην BDTA, εμποδίστηκε επίσης να συμμετάσχει στις εκθέσεις BDTA. Τον Ιούλιο 1986 η εταιρεία αυτή έγινε δεκτή ως μέλος της ενώσεως και απέσυρε έτσι την καταγγελία της.

[2] Δηλαδή, η χρονική περίοδος εντός της οποίας οι επιχειρήσεις που εκθέτουν στις εκθέσεις της BDTA δεν μπορούσαν να συμμετάσχουν σε ανταγωνιστικές εκδηλώσεις εκθεσιακού τύπου.

[3] Επιπλέον, οι κατασκευαστές αυτοί έπρεπε να είναι μέλη της δικής τους εθνικής ενώσεως κατασκευαστών ή εμπόρων οδοντιατρικών ειδών, η οποία με τη σειρά της να είναι μέλος της FIDE (Fédération Internationale Dentaire de l'Europe).

Αποτέλεσμα αυτής της οργάνωσης και πρακτικής ήταν ότι σε ορισμένο αριθμό εταιρειών εστάλησαν πράγματι επιστολές από την BDTA, που τις πληροφορούσαν ότι η ζήτηση για εκθεσιακό χώρο είχε υπερβεί την προσφορά και ότι απορρίπτονταν οι αιτήσεις τους.

Εκθέσεις (Dental Showcases)

(14) Σύμφωνα με τους όρους του εγγράφου κανονισμός εκθέσεων που διανεμήθηκε σε όλα τα μέλη της BDTA τον Απρίλιο 1980 (όπως ενημερώθηκε μεταγενέστερα), κατά τα έτη κατά τα οποία δεν επραγματοποιείτο τριετής έκθεση, η BDTA οργάνωνε μικρότερες περιφερειακές εκθέσεις γνωστές ως οδοντιατρικές βιτρίνες «dental showcases». Οι εκθέσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν ως εξής:

1982 — Birmingham, Νοέμβριος,

1983 — London, Απρίλιος,
Harrogate, Νοέμβριος/Δεκέμβριος,

1985 — Birmingham, Οκτώβριος.

Η συμμετοχή στις εκθέσεις αυτές περιοριζόταν καταρχήν στα μέλη της BDTA, με εξαίρεση λίγες εταιρείες ειδικά προσκαλούμενες από την ένωση. Επιπλέον, προσκαλούνταν εκείνες μόνο οι επιχειρήσεις των οποίων τα προϊόντα δεν ανταγωνίζονταν με αυτά των μελών της BDTA. Οι επιχειρήσεις από τα άλλα κράτη μέλη, πέραν του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οποίες δεν αντιπροσωπεύονταν στο πλαίσιο της BDTA, δεν μπορούσαν να συμμετάσχουν, και οι σχετικές αιτήσεις για συμμετοχή απορρίπτονταν.

Η γενική πολιτική της BDTA για τη διοργάνωση των εκθέσεων

(15) Το Φεβρουάριο 1985 διανεμήθηκε σε όλα τα μέλη, με τη μορφή γενικής εγκυκλίου (αριθ. 341) ένα έγγραφο που ενημέρωνε και κωδικοποιούσε τον κανονισμό λειτουργίας εκθέσεων της BDTA. Στη ρήτρα αριθ. 3 του εγγράφου αυτού αναφέρονται οι κατηγορίες εκείνων που γίνονται δεκτοί ως εκθέτες στις εκθέσεις της BDTA (χωρίς να γίνεται διάκριση μεταξύ των διεθνών εκθέσεων και των dental showcases) και μάλιστα ως εξής:

Μέλη και προσεταιριζόμενα μέλη της BDTA κατά την ημερομηνία της εκθέσεως ή με ειδική πρόσκληση της ενώσεως και υπό τους όρους που δύναται να επιβάλλει η ένωση:

1. Επαγγελματικές οδοντιατρικές ενώσεις.
2. Εκδότες βιβλίων ή/και περιοδικών οδοντιατρικής.
3. Οποιαδήποτε άλλη σχετική οργάνωση, ένωση, επιχείρηση ή όμιλος, η οποία κατά τη γνώμη της ενώσεως θα συνέβαλε για την αύξηση του γοήτρου της συγκεκριμένης εκθέσεως.

(16) Επιπλέον, με επιστολή προς την Επιτροπή της 16ης Δεκεμβρίου 1985 η BDTA επιβεβαίωσε ότι, σε γενικές γραμμές, η γενική εκθεσιακή πολιτική της ήταν η εξής:

i) προτεραιότητα εδίδετο στα μέλη της BDTA που επιθυμούν να εκθέσουν, είτε στις dental showcases είτε στις διεθνείς εκθέσεις. Οι εταιρείες εκτός Ηνωμένου Βασιλείου συνήθως δεν καλούνταν στις εκθέσεις, εκτός από τις τριετείς/διεθνείς εκθέσεις·

ii) υπήρχε τάση να γίνονται δεκτά μόνον εκείνα τα μη μέλη, τα προϊόντα των οποίων δεν θα ασκούσαν ανταγωνισμό στα προϊόντα κάποιου μέλους εκθέτη·

iii) οι μη βρετανικές εταιρείες εγκατεστημένες εκτός Ηνωμένου Βασιλείου ενθαρρύνονταν να αποκτήσουν κάποια επιτόπια εκπροσώπηση π.χ. μέσω κάποιου τοπικού διανομέα ή υποκαταστήματος.

Η BDTA επίσης επιβεβαίωσε ότι είχαν απορριφθεί σε ορισμένους οι αιτήσεις τους για διάθεση χώρου στις εκθέσεις, και τούτο για διάφορους λόγους, περιλαμβανομένων των ανωτέρω εκτιθεμένων. Άλλες αιτήσεις που απορρίφθηκαν ήταν αντίγραφα αιτήσεων που εστάλησαν από ξένες εταιρείες, οι οποίες ήδη διέθεταν τα προϊόντα τους μέσω τοπικού διανομέα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

(17) Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι από το 1981 η BDTA εφάρμοζε διαφορετικούς όρους στις επιχειρήσεις που δεν ήταν μέλη της ενώσεως και, όσον αφορά τις μη βρετανικές επιχειρήσεις από άλλα κράτη μέλη, οι οποίες δεν αντιπροσωπεύονταν στο Ηνωμένο Βασίλειο από κάποιο μέλος της ενώσεως, εφάρμοζε πολιτική η οποία ήταν περισσότερο περιοριστική από αυτήν την οποία είχε δεσμευτεί έναντι της Επιτροπής να εφαρμόζει, και βάσει της οποίας η Επιτροπή είχε θέσει στο αρχείο την πρώτη εναντίον της κοινοποιειθείσα υπόθεση.

Η ίδια η BDTA απεδέχθη ρητά το γεγονός αυτό σε επιστολή της που απηύθυνε προς την Επιτροπή τον Απρίλιο 1986. Η ένωση, πάντως εξέφρασε την πρόθεσή της να τροποποιήσει αμέσως την πολιτική της με σκοπό να συμμορφωθεί με τους όρους της κοινοτικής νομοθεσίας.

Οι ισχύοντες κανόνες και οι κανονισμοί λειτουργίας των εκθέσεων της BDTA

(18) Μετά από συζητήσεις με τις υπηρεσίες της Επιτροπής επήλθαν ορισμένες τροποποιήσεις στους κανόνες και κανονισμούς λειτουργίας των εκθέσεων της BDTA, το αναθεωρημένο κείμενο των οποίων εξεδόθη από το συμβούλιο της BDTA στις 16 Δεκεμβρίου 1986.

(19) Οι κύριες διατάξεις του νέου κανονισμού εκθέσεων είναι οι εξής:

— Η συμμετοχή ως εκθέτη είναι ανοικτή στα μέλη της BDTA και τα μη μέλη που είναι κατασκευαστές, διανομείς ή προμηθευτές στο Ηνωμένο Βασίλειο ή τις άλλες χώρες της ΕΟΚ, οδοντιατρικών προϊόντων και εξοπλισμού και, κατόπιν προσκλήσεως των διοργανωτών, στις επαγγελματικές ενώσεις οδοντιατρικής, τους εκδότες οδοντιατρικών βιβλίων ή/και περιοδικών και σε οποιαδήποτε άλλη σχετική οργάνωση, ένωση, επιχείρηση ή όμιλο, η οποία κατά την άποψη της ενώσεως θα συμβάλλει για την ανάπτυξη του κύρους της συγκεκριμένης εκθέσεως.

— Στα μέλη της BDTA παρέχεται έκπτωση μέχρι και 25 % (εκτός ΦΠΑ) στο ποσό του δικαιώματος συμμετοχής αντίθετα με τα μη μέλη.

— Στη διάρκεια οποιασδήποτε εκθέσεως της BDTA, και σε περίοδο τεσσάρων μηνών πριν και ενός μηνός μετά, κανείς εκθέτης δεν επιτρέπεται να διοργανώνει, να προκαλεί τη διοργάνωση ή να λαμβάνει μέρος σε οποιαδήποτε ανταγωνιστική εκδήλωση εκθεσιακού τύπου (οριζόμενη ως εναλλακτική έκθεση ή εκδήλωση που ισοδυναμεί με έκθεση, και η οποία ανταγωνίζεται τις εκθέσεις της BDTA). Ο περιορισμός αυτός ισχύει για ολόκληρο το Ηνωμένο Βασίλειο στην περίπτωση των διεθνών εκθέσεων και στην περίπτωση των dental showcases, για μια περιορισμένη περιοχή, οριζόμενη από την BDTA, στην οποία να περιλαμβάνεται εκείνος ο οδοντιατρικός πληθυσμός τον οποίο σκοπεύει να καλύπτει η εν λόγω έκθεση. Επιπλέον, δεν επιτρέπεται στους εκθέτες να υποστηρίζουν εκδηλώσεις εκθεσιακού τύπου επί περίοδο τεσσάρων μηνών πριν και κατά τη διάρκεια διοργανώσεως της εκθέσεως. Εντούτοις, στην περίπτωση των dental showcases, επιτρέπεται η προώθηση τέτοιων εκδηλώσεων, εκτός της περιορισμένης ζώνης, υπό τον όρο ότι συνάδει με τη φύση και το μέγεθος της εκδηλώσεως και δεν περιλαμβάνει διαφημίσεις στον Τύπο.

Οι εκθέσεις BDTA δεν διοργανώνονται πλέον σε αυστηρά τριετή βάση. Τη συχνότητα κάθε εκθέσεως προσδιορίζει αντίθετα η BDTA κάθε χρόνο. Εντούτοις, στα έτη κατά τα οποία λαμβάνει χώρα μια διεθνής έκθεση, καμία άλλη έκθεση της BDTA δεν διοργανώνεται κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους. Επιπλέον, κανονικά θα πραγματοποιείται μία και μόνο dental showcases στην περιοχή του Ηνωμένου Βασιλείου που καλύπτεται από μια τέτοια έκθεση.

— Εκθέματα που γίνονται δεκτά είναι:

i) προϊόντα που κατασκευάζονται ειδικά για την οδοντιατρική ή χρησιμοποιούνται στην οδοντιατρική που είναι σύμφωνα με τα διεθνή, κοινοτικά και εθνικά πρότυπα κατασκευής και υγιεινής και προϊόντα που κατασκευάζονται για σκοπούς οδοντικής φροντίδας. Εκθέτες που διαθέτουν εκθεσιακό χώρο μπορούν να εκθέτουν ή να επιδεικνύουν τα προϊόντα τους στο περίπτερο άλλου εκθέτη. Εκθέτες που παρέχουν υπηρεσίες μπορούν μόνο να συμπληρώσουν το περίπτερό τους με μη συνοδευόμενα οδοντιατρικά προϊόντα εφόσον τα προϊόντα αυτά είναι αποδεκτά εκθέματα και εκτίθενται επίσης στο περίπτερο άλλου εκθέτη·

ii) προϊόντα δημοσιεύσεις ή υπηρεσίες που σχετίζονται με την οδοντιατρική·

iii) προϊόντα που δεν σχετίζονται ειδικά με την οδοντιατρική αλλά που ο εκθέτης επιθυμεί να πωλήσει ή να εκθέσει μπορούν να επιτραπούν εάν έχουν εγγραφεί σε κατάλογο, κοινοποιηθεί και εγκριθεί από την BDTA 14 ημέρες πριν από την έκθεση [1].

— Η παράβαση του κανονισμού εκθέσεων της ενώσεως, συνεπάγεται για τους εκθέτες την υποχρέωση να αποσύρουν τα εν λόγω εκθέματα, να κλείσουν τον εκθεσιακό τους χώρο, και καθιστά αμφίβολη τη συμμετοχή τους στην επόμενη έκθεση BDTA.

— Εάν μια πράξη των διοργανωτών ή της ενώσεως θεωρείται άδικη, περιλαμβανομένης και της απόρριψης αιτήσεως συμμετοχής, οι ενδιαφερόμενοι έχουν δικαίωμα να ασκήσουν ένσταση (εντός 14 ημερών) σε ένα όργανο αρμόδιο για τις ενστάσεις, το οποίο ενεργεί για λογαριασμό της BDTA. Οι ανεπιτυχώς προσφεύγοντες θα πληροφορούνται τους λόγους για την απόρριψη των αιτήσεών τους συμμετοχής. Το όργανο για την εξέταση των ενστάσεων συντίθεται κανονικά από πέντε πρόσωπα τρία από τα οποία, ανεξάρτητα από την BDTA. Οι λόγοι απορρίψεως της ενστάσεως θα κοινοποιούνται στους ανεπιτυχείς προσφεύγοντες [2].

(20) Μετά τη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17, δεν υποβλήθηκαν παρατηρήσεις.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Α. Άρθρο 85 παράγραφος 1

(21) Με το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης απαγορεύονται ως ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

Η BDTA, τα μέλη της οποίας είναι επιχειρήσεις του κλάδου οδοντιατρικών προϊόντων και εξοπλισμού, είναι ένωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 85. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται από το συμβούλιο της BDTA που εκδίδει τον κανονισμό λειτουργίας των εκθέσεων (στις διάφορες μορφές του κατά τη διάρκεια των ετών) συνιστούν αποφάσεις ενώσεως επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 85. Κάθε μέτρο ή απόφαση που λαμβάνεται από την BDTA κατ' εφαρμογή του κανονισμού λειτουργίας των εκθέσεων συνιστά επίσης απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων.

[1] Σύμφωνα με τον προϊσχύσαντα κανονισμό εκθέσεων τα κριτήρια σχετικά με την αποδοχή εκθεμάτων προέβλεπαν διακριτική μεταχείριση, από ορισμένες απόψεις, υπέρ των μελών της BDTA.

[2] Βάσει του προγενέστερου κανονισμού εκθέσεων δεν απαιτούνταν συγκεκριμένοι λόγοι για την απόρριψη των αιτήσεων συμμετοχής στις εκθέσεις BDTA. Στο όργανο εξέτασης των ενστάσεων δεν συμμετείχε κανένα πρόσωπο ανεξάρτητο από την BDTA.

Ο ισχύων κανονισμός εκθέσεων της BDTA

(22) Ο κανονισμός λειτουργίας των εκθέσεων, υπό την παρούσα μορφή του, έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, με τους ακόλουθους τρόπους:

1. Ο ανταγωνισμός μεταξύ κατασκευαστών, διανομέων και προμηθευτών οδοντιατρικού εξοπλισμού και προϊόντων, οι οποίοι συμμετέχουν στις εκθέσεις της BDTA, περιορίζεται ή νοθεύεται επειδή στη διάρκεια της κάθε εκθέσεως, και επί περίοδο τεσσάρων μηνών πριν και ενός μηνός μετά (δηλαδή κατά τη διάρκεια της «κλειστής περιόδου», δεν δύνανται να συμμετάσχουν σε οποιαδήποτε ανταγωνιστική εκδήλωση εκθεσιακού χαρακτήρα (1) εντός του Ηνωμένου Βασιλείου (στην περίπτωση των διεθνών εκθέσεων) ή (στην περίπτωση των dental showcases), εντός συγκεκριμένου τμήματος του Ηνωμένου Βασιλείου. Συνεπώς, περιορίζονται οι ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις αυτές να προωθήσουν τα προϊόντα τους στο πλαίσιο άλλων εκθέσεων·

   Ο ανταγωνισμός πάντως δεν περιορίζεται με την παρεχόμενη έκπτωση στο δικαίωμα συμμετοχής των μελών της BDTA, σε αντίθεση με τα μη μέλη. Μείωση ή έκπτωση μέχρι ποσοστού 25 % δικαιολογείται στην παρούσα περίπτωση, ενόψει του κόστους και των οικονομικών κινδύνων που παρουσιάζει η διοργάνωση των εκθέσεων, κινδύνους τους οποίους φέρουν τα μέλη της ενώσεως. Με τα δεδομένα αυτά, η έκπτωση δεν συνιστά διακριτική μεταχείριση εις βάρος των εκθετών που δεν είναι μέλη της BDTA.

2. Ο ανταγωνισμός μεταξύ διοργανωτών εκθέσεων οδοντιατρικών προϊόντων και εξοπλισμού περιορίζεται ή νοθεύεται επειδή άλλοι διοργανωτές εμποδίζονται στη διάρκεια της προανεφερόμενης «κλειστής περιόδου» από του να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των τυχόν εκθετών οι οποίοι θα επιθυμούσαν πιθανώς να εκθέσουν επίσης στις εκθέσεις της BDTA. Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι περιορίζεται η δυνατότητά τους να διοργανώνονται επιτυχείς εκθέσεις. Ο περιορισμός αυτός εντείνεται από το γεγονός ότι δεν επιτρέπεται στους εκθέτες των εκθέσεων BDTA να υποστηρίζουν εκδηλώσεις εκθεσιακού χαρακτήρα επί τέσσερις μήνες πριν, καθώς και κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε τέτοιας εκθέσεως (με την περιορισμένη εξαίρεση της περιπτώσεως των dental showcases).

(23) Οι εν λόγω περιορισμοί του ανταγωνισμού δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών ως εξής:

1. Οι επιχειρήσεις οι οποίες δύνανται να συμμετέχουν στις εκθέσεις BDTA περιλαμβάνουν κατασκευαστές, διανομείς και προμηθευτές οδοντιατρικών προϊόντων και εξοπλισμού, και κατασκευάζονται σε άλλα κράτη μέλη πέραν του Ηνωμένου Βασιλείου. Καθώς η συμμετοχή στις εκθέσεις BDTA αφαιρεί από τις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα να συμμετάσχουν σε άλλες εκδηλώσεις που διοργανώνονται εντός της προαναφερόμενης «κλειστής περιόδου» το αποτέλεσμα μπορεί να είναι ότι μόνο μια μη πλήρης ή περιορισμένη γκάμα των οδοντιατρικών προϊόντων από άλλα κράτη μέλη μπορούν να εκτεθούν στις εκθέσεις αυτές·

2. Οι διοργανωτές ανταγωνιστικών εκδηλώσεων εκθεσιακού χαρακτήρα που πραγματοποιούνται εντός της προαναφερόμενης «κλειστής περιόδου» εμποδίζονται από του να εξασφαλίσουν την έκθεση οδοντιατρικών προϊόντων και εξοπλισμού κατασκευασμένων στα άλλα κράτη μέλη· το εμπόδιο αυτό στο εμπόριο της παροχής υπηρεσιών από διοργανωτές εκθέσεων επηρεάζει κατ' αρχήν τις επιχειρήσεις που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη και οι οποίες επιθυμούν να διοργανώσουν εκθέσεις οδοντιατρικών προϊόντων στο Ηνωμένο Βασίλειο.

(24) Κατά συνέπεια, το άρθρο 85 παράγραφος 1 εφαρμόζεται στον ισχύοντα κανονισμό λειτουργίας των εκθέσεων, στο μέτρο που περιλαμβάνεται σ' αυτόν ο κανόνας της προαναφερόμενης «κλειστής περιόδου».

Ο προγενέστερος κανονισμός λειτουργίας των εκθέσεων της BDTA

(25) Οι ίδιοι ή παρόμοιοι περιορισμοί του ανταγωνισμού με τους ανωτέρω στις παραγράφους 23 και 24 περιγραφόμενους, εφαρμόζονταν επίσης από την BDTA πριν την έκδοση του ισχύοντος κανονισμού εκθέσεων. Πάντως, ο προγενέστερος κανονισμός περιείχε επίσης ορισμένους πρόσθετους περιορισμούς.

(26) Ειδικότερα, η πολιτική και πρακτική της BDTA όσον αφορά τη συμμετοχή στις εκθέσεις που διοργανώνονταν από το 1981 και έπειτα, είχε ως αντικείμενο ή/και αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά λόγω του ότι επιχειρήσεις προερχόμενες από άλλα κράτη μέλη πλην του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οποίες δεν αντιπροσωπεύονταν στο Ηνωμένο Βασίλειο από κάποιο μέλος της BDTA, και οι οποίες αλλοιώς θα επιτρεπόταν να συμμετάσχουν στις εκθέσεις αυτές, αποκλείονταν ή τους παρείχετο περιορισμένη ευκαιρία συμμετοχής σε σύγκριση με τα καθαυτό μέλη της ενώσεως. Αποτέλεσμα της διακριτικής αυτής μεταχείρισης ήταν ότι οι επιχειρήσεις αυτές έχαναν, δυνητικά ή πραγματικά, σε ορισμένες περιστάσεις τη σημαντική ευκαιρία να προωθήσουν τα δικά τους οδοντιατρικά προϊόντα και εξοπλισμό στο Ηνωμένο Βασίλειο. Παρά το γεγονός ότι άλλες εκθέσεις ή εκδηλώσεις για την προώθηση προϊόντων δυνατόν να έχουν διοργανωθεί με διάφορες ευκαιρίες στη διάρκεια της περιόδου αυτής, το να χαθεί η ευκαιρία συμμετοχής στις εκθέσεις της BDTA, που ήταν εκδηλώσεις καθιερωμένες και με κύρος, ήταν αφεαυτού σημαντικό.

(1) Δηλαδή, οποιαδήποτε έκθεση ή εκδήλωση που ισοδυναμεί με έκθεση, η οποία ανταγωνίζεται τις εκθέσεις της BDTA.

(27) Στην πράξη οι επιχειρήσεις αυτές αποκλείονταν από όλες τις εκθέσεις που διοργάνωνε η BDTA από το 1981 και έπειτα περιλαμβανομένων τόσο των τριετών/διεθνών εκθέσεων όσον και των dental showcases.

Όπως παραδέχθηκε η ίδια η ένωση αυτή, ορισμένος αριθμός από τις επιχειρήσεις αυτές δεν έγιναν δεκτές στις εκθέσεις της, σαν αποτέλεσμα της πολιτικής που εφάρμοζε η BDTA.

(28) Ο προαναφερόμενος περιορισμός του ανταγωνισμού επηρέασε το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών επειδή αφαιρείτο από τις επιχειρήσεις, τις προερχόμενες από άλλα κράτη μέλη πλην του Ηνωμένου Βασιλείου, ή ίση ευκαιρία και υπό τους ίδιους όρους όπως τα μέλη της BDTA, να προωθήσουν στο Ηνωμένο Βασίλειο τα προϊόντα και τον εξοπλισμό που κατασκευάζονται και διανέμονται από τις επιχειρήσεις αυτές στα άλλα κράτη μέλη. Μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών ήταν εκείνες των οποίων τα προϊόντα δεν διετίθεντο ακόμη στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου, ενώ η έκθεση (οι εκθέσεις) θα παρείχαν στις επιχειρήσεις αυτές μια ευκαιρία να δοκιμάσουν τις δυνατότητες που τους παρείχε η αγορά αυτή.

(29) Κατά συνέπεια, το άρθρο 85 παράγραφος 1 εφαρμόζεται στον κανονισμό λειτουργίας των εκθέσεων της BDTA, όπως υιοθετήθηκε και εφαρμόστηκε στις μεμονομένες εκθέσεις που διοργανώθηκαν πριν από την θέσπιση των ισχυόντων όρων.

Β. **Άρθρο 85 παράγραφος 3**

(30) Σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 3 της συνθήκης, οι διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 δύνανται να κηρυχθούν ανεφάρμοστες σε κάθε απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, και η οποία:

α) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών

και

β) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων.

(31) Η Επιτροπή έχει επιβεβαιώσει, σε αρκετές περιπτώσεις [1], ότι η πολιτική της για τις εμπορικές εκθέσεις και πανυγήρεις είναι να κάνει αποδεκτές τις συμφωνίες ή τους διακανονισμούς — όπως τον κανονισμό λειτουργίας της BDTA — στις περιπτώσεις που επιτυγχάνουν ορθολογικοποίηση και εξοικονόμηση κόστους και παρουσιάζουν επίσης πλεονεκτήματα για τους καταναλωτές τα οποία αντικειμενικά είναι σπουδαιότερα από τα ενυπάρχοντα στοιχεία.

Οι ισχύοντες κανόνες διοργάνωσης των εκθέσεων

(32) Τα προαναφερόμενα πλεονεκτήματα της ορθολογικοποίησης και της εξοικονόμησης κόστους επιτυγχάνονται με τον ισχύοντα κανονισμό εκθέσεων της BDTA λόγω του ότι ο κανόνας της «κλειστής περιόδου» ενθαρρύνει τη συγκέντρωση των εκθετών σε μικρότερο αριθμό εκθέσεων, και έτσι συγκεντρώνει το πλέον ευρύ φάσμα οδοντιατρικών προϊόντων και εξοπλισμού σε κάθε τέτοια έκθεση. Τούτο δημιουργεί ένα πρόσθετο κίνητρο για ανταγωνισμό μεταξύ των εκθετών ενώ μεγιστοποιεί την αξία κάθε εκθέσεως για την προώθηση των προϊόντων. Δυνατόν επίσης να μειώνει τα έξοδα διαθέσεως των προϊόντων των εκθετών στο μέτρο που, για την εμπορία των προϊόντων τους αρκεί να συμμετέχουν σε λιγότερες εκθέσεις και μόνο σε αυτές που προσελκύουν των μεγαλύτερο αριθμό πελατών.

Δυνατόν έτσι να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ο κανονισμός λειτουργίας συμβάλλει για τη βελτίωση της διανομής των προϊόντων και εξοπλισμού οδοντιατρικής στο Ηνωμένο Βασίλειο και για την προώθηση της οικονομικής προόδου.

(33) Ένα δίκαιο τμήμα από τη βελτίωση αυτή στη διανομή και την προώθηση της οικονομικής προόδου εξασφαλίζεται προς όφελος των καταναλωτών, δηλαδή για τα οδοντιατρικά επαγγέλματα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η συγκέντρωση των εκθέσεων επιτρέπει στους καταναλωτές να τηρούνται πλήρως ενήμεροι σχετικά με τα προϊόντα εκείνα που είναι διαθέσιμα στην αγορά χωρίς να υποχρεούνται να επισκέπτονται πολυάριθμες εκθέσεις. Επιπλέον μπορούν να επωφελούνται από την τυχόν προκύπτουσα μείωση του κόστους διανομής.

(34) Η επιβολή του κανόνα «κλειστής περιόδου» από την BDTA δυνατόν να θεωρηθεί ως απαραίτητη για την επίτευξη των πλεονεκτημάτων που επιτυγχάνονται σαν αποτέλεσμα της συγκέντρωσης των εκθέσεων. Το σχετικό χρονικό διάστημα είναι λογικό καθεαυτό και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.

(35) Οι κανόνες εκθέσεων της BDTA δεν καταργούν τον ανταγωνισμό μεταξύ κατασκευαστών, διανομέων και προμηθευτών οδοντιατρικών προϊόντων και εξοπλισμού, ή μεταξύ διοργανωτών εκθέσεων στις οποίες εκτίθενται ή μπορούν να εκτίθενται οδοντιατρικά προϊόντα και εξοπλισμός. Οι επιχειρήσεις είναι ελεύθερες να αποφασίζουν κατά πόσο θα συμμετέχουν ή όχι σε εκθέσεις που διοργανώνονται από την BDTA. Επιπλέον, ενώ οι εκθέσεις συνιστούν ένα σημαντικό μέσο για την προώθηση προϊόντων και την

[1] Αποφάσεις της Επιτροπής στις υποθέσεις: EMO (ΕΕ αριθ. L 69 της 20. 3. 1969, σ. 13), που παρατάθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 1978 (ΕΕ αριθ. L 11 της 17. 1. 1979, σ. 16) · Cematex (ΕΕ αριθ. L 227 της 8. 10. 1971, σ. 26), που παρατάθηκε στις 24 Μαΐου 1983 (ΕΕ αριθ. L 140 της 31. 5. 1983, σ. 27) · UNIDI (ΕΕ αριθ. L 228 της 29. 8. 1975, σ. 17), που παρατάθηκε στις 23 Νοεμβρίου 1984 (ΕΕ αριθ. L 322 της 11. 12. 1984, σ. 10) · BPICA (ΕΕ αριθ. L 299 23. 11. 1977, σ. 18), που παρατάθηκε στις 30 Απριλίου 1982 (ΕΕ αριθ. L 156 της 7. 6. 1982, σ. 16) · SMM & T (ΕΕ αριθ. L 376 της 31. 12. 1983, σ. 1) · VIFKA (ΕΕ αριθ. L 291 της 15. 10. 1986, σ. 46) · International Dental Schau (ΕΕ αριθ. L 293 της 16. 10. 1987, σ. 58).

προσφορά υπηρεσιών, δεν αποτελούν το μοναδικό μέσο προσελκύσεως του ενδιαφέροντος των οδοντιατρικών επαγγελμάτων. Όλα τα άλλα μέσα προωθήσεως παραμένουν στη διάθεση των κατασκευστών κλπ. Επίσης, οι πωλητές τους μπορούν να έχουν κατευθείαν επαφές με την πλειοψηφία των πιθανών πελατών. Κατά συνέπεια εξακολουθεί να υφίσταται σημαντικός βαθμός ανταγωνισμού μεταξύ των κατασκευστών, διανομέων και μεταπωλητών.

Επιπλέον, ο ανταγωνισμός μεταξύ διοργανωτών εκθέσεων επηρεάζεται σε μικρό βαθμό από τον κανονισμό εκθέσων κλπ. Οι διοργανωτές διατηρούν την δυνατότητα να διοργανώνουν ανταγωνιστικές εκδηλώσεις του ιδίου χαρακτήρα στο Ηνωμένο Βασίλειο, επί επτά μήνες, εντός του ιδίου έτους διοργάνωσης μιας διεθνούς εκθέσεως BDTA, και, κατά τα έτη που διοργανώνονται dental showcases, ο γεωγραφικός περιορισμός ισχύει για τμήμα μόνο της επικρατείας του Ηνωμένου Βασιλείου. Δύνανται επίσης να διοργανώνουν τέτοιες εκδηλώσεις εντός της «κλειστής περιόδου» εφόσον θεωρούν ότι θα προσελκύσουν ικανοποιητικό αριθμό εκθετών, που δεν θα συμμετέχουν σε εκθέσεις που διοργανώνονται από την BDTA.

(36) Στο μέτρο που πληρούνται έτσι όλοι οι όροι εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 3 και έχουν ιδίως καταργηθεί όλες οι μορφές διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ μελών της BDTA και μη μελών, είναι δυνατόν να χορηγηθεί απαλλαγή από τον ισχύοντα κανονισμό εκθέσεων της BDTA.

Οι προισχύσαντες κανόνες διοργάνωσης εκθέσεων

(37) Πέραν των συμφωνιών εκείνων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17, συμφωνίες που εμπίμπτουν στην απαγορευτική διάταξη του άρθρου 85 παράγραφος 1 δυνατόν να τύχουν απαλλαγής βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3 μόνον εφόσον έχουν προηγουμένως κοινοποιηθεί στην Επιτροπή.

(38) Ο κανονισμός εκθέσεων της BDTA, όπως υιοθετήθηκε και εφαρμόστηκε στις εκθέσεις που διοργανώθηκαν μεταξύ 1981 και 1985 δεν μπορούν να τύχουν απαλλαγής, στο μέτρο που συνιστούν περαιτέρω τροποποιήσεις της αρχικής κοινοποιήσεως της BDTA που έγινε το 1975, όπως έγινε δεκτή το 1979 από την Επιτροπή (με τη μορφή που εφαρμόστηκε στην τριετή έκθεση 1978), τροποποιήσεις οι οποίες με τη σειρά τους δεν τροποποιήθηκαν στην Επιτροπή. Έτσι, καθώς η Επιτροπή δεν έλαβε καμία κοινοποίηση μέχρι το Δεκέμβριο 1985, μετά δηλαδή τη κίνηση της διαδικασίας έρευνας στη BDTA εκ μέρους της Επιτροπής, που δεν συνιστούν τροποποιήσεις στους όρους που είχε αποδεχτεί η Επιτροπή, δεν μπορούν να τύχουν απαλλαγής βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3.

(39) Κατά την αρχική έρευνα στην BDTA, η Επιτροπή είχε αντιληφθεί, βασιζόμενη σε στοιχεία που της παρέσχε η εν λόγω ένωση, ότι η BDTA διοργάνωνε την εποχή εκείνη τις τριετείς εκθέσεις και μόνο. Εντούτοις, η αρχή της μη εφαρμογής διακρίσεων που απαιτείται από την Επιτροπή κατά την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΟΚ ίσχυε επίσης έναντι των εθνικών και περιφερειακών εκθέσεων. Τούτο είχε ρητά τονιστεί στην ένωση αυτή, και είχε ήδη διατυπωθεί στην τρίτη έκθεση της Επιτροπής, σε σχέση με την υπόθεση Eumaprint. Κατά συνέπεια, οι εξεταζόμενοι στην παρούσα υπόθεση περιορισμοί του ανταγωνισμού εφαρμόστηκαν σε εκθέσεις πέραν των τριετών εκθέσεων, και στο μέτρο που δεν κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή μέχρι του Δεκεμβρίου 1985, δεν μπορούν να τύχουν απαλλαγής βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3.

(40) Επιπλέον, ακόμη και εάν οι εν λόγω τροποποιήσεις είχαν κοινοποιηθεί στη Επιτροπή, δεν θα μπορούσαν να είχαν τύχει απαλλαγής κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα, εφόσον δεν πληρούνταν οι όροι απαλλαγής βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3. Ειδικότερα, δεν προέκυπταν από τους εν λόγω περιορισμούς του ανταγωνισμού οποιεσδήποτε βελτιώσεις στην παραγωγή ή τη διανομή των αγαθών ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου. Αντίθετα χρησιμοποιήθηκαν απλώς για να περιοριστούν οι δυνατότητες διανομής οδοντιατρικών προϊόντων και εξοπλισμού εντός του Ηνωμένου Βασιλείου. Επίσης, δεν προσφέρθηκαν οποιαδήποτε οφέλη στους πελάτες. Αντίθετα, οι πελάτες στερήθηκαν την ευκαιρία να δουν εκτεθειμένη στις εκθέσεις της BDTA μια μεγαλύτερη σειρά οδοντιατρικών προϊόντων και εξοπλισμού, απ' ότι θα ήταν αλλοιώς δυνατόν.

(41) Περαιτέρω, οι περιορισμοί αυτοί δεν ήταν απαραίτητοι για την επιτυχή διοργάνωση των εκθέσεων BDTA, όπως αποδείχθηκε από το γεγονός ότι στην έκθεση του 1978 η Επιτροπή έλαβε διαβεβαιώσεις από την BDTA ότι δεν εφαρμόζονταν διακρίσεις.

(42) Συνεπώς, για τους ανωτέρω λόγους δεν θα μπορούσε να χορηγηθεί απαλλαγή βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3, χωρίς επίσης να χρειάζεται να εξεταστεί κατά πόσον οι εν λόγω περιορισμοί και η προκύπτουσα διακριτική μεταχείριση εις βάρος των μη μελών, έδωσαν στην BDTA τη δυνατότητα να καταργήσει τον ανταγωνισμό όσον αφορά σημαντικό τμήμα των σχετικών προϊόντων.

(43) Ενόψει του ανωτέρω σκεπτικού η Επιτροπή συμπεραίνει ότι θεμελιώνεται το συμπέρασμα ότι η BDTA έχει παραβιάσει το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης.

Γ. Άρθρα 6 και 8 του κανονισμού αριθ. 17

(44) Βάσει του άρθρου 8 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 η απόφαση εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 3 εκδίδεται για ορισμένο χρόνο και δύναται να συνοδεύται από όρους και υποχρεώσεις.

(45) Η απαλλαγή δύναται να χορηγηθεί μόνο από την ημερομηνία κατά την οποία άρχισαν να ισχύουν οι τροποποιήσεις που ζητήθηκαν από την Επιτροπή. Συνεπώς, η παρούσα απαλλαγή δύναται να χορηγηθεί από τις 16 Δεκεμβρίου 1986.

(46) Κατά τον προσδιορισμό του χρόνου ισχύος της αποφάσεως βάσει των άρθρων 6 και 8 του κανονισμού αριθ. 17 η Επιτροπή οφείλει να λάβει υπόψη της τα ειδικά χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του κλάδου προϊόντων και εξοπλισμού οδοντιατρικής καθώς και τη συχνότητα των εκδηλώσεων που διέπονται από τους κανόνες εκθέσεων. Φαίνεται συνεπώς ενδεδειγμένο να χορηγηθεί απαλλαγή για το χρονικό διάστημα από τις 16 Δεκεμβρίου 1986 έως τις 15 Δεκεμβρίου 1996.

(47) Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 η σχετική απόφαση δυνατόν να συνοδεύεται από όρους με τους οποίους η Επιτροπή εξασφαλίζει ότι οι όροι του άρθρου 85 παράγραφος 3 θα εξακολουθούν να πληρούνται κατά τη διάρκεια ισχύος της απαλλαγής.

(48) Πρέπει συνεπώς να ζητήσει από την BDTA να ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή σχετικά με τις όποιες μεταβολές επιφέρει στον ισχύοντα κανονισμό λειτουργίας των εκθέσεών της και σχετικά με οποιαδήποτε αλλοίωση στον τρόπο εφαρμογής του.

Επιπλέον, η BDTA θα πρέπει να ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή σχετικά με οποιαδήποτε άρνησή της να δεκτές αιτήσης συμμετοχής σε οποιαδήποτε έκθεση της BDTA, μετά από απόρριψη σχετικής προσφυγής από το αρμόδιο όργανο. Επίσης, κάθε έτος και πριν από το τέλος του Ιανουαρίου, η BDTA οφείλει να υποβάλλει στην Επιτροπή χρονοδιάγραμμα των εκθέσεών της για το έτος αυτό.

Δ. Άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17

(49) Το άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 προβλέπει ότι αν η Επιτροπή διαπιστώσει, κατόπιν αιτήσεως ή αυτεπαγγέλτως, παράβαση του άρθρου 85 παράγραφος 1, δύναται να υποχρεώσει με απόφαση τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις ή τη σχετική ένωση επιχειρήσεων να παύσουν τη διαπιστωθείσα παράβαση.

(50) Αν οι σχετικές παραβάσεις έχουν ήδη παύσει η Επιτροπή δύναται πάντως να προβεί σε τυπική διαπίστωση της διαπράξεως των παραβάσεων με σκοπό να διευκρινιστεί η νομική κατάσταση [βλέπε απόφαση στην υπόθεση 7/82 GVL (1)], να απαιτήσει από τις επιχειρήσεις ή την ένωση επιχειρήσεων να παραλείψουν στο μέλλον οποιαδήποτε ενέργεια με ίδιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα και να επιβάλλει πρόστιμα για τις διαπραχθείσες παραβάσεις.

Ε. Άρθρο 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17

(51) Το άρθρο 15 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού αριθ. 17 προβλέπει ότι η Επιτροπή δύναται με απόφασή της να επιβάλει στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμα ύψους 1 000 μέχρι 1 000 000 ECU ή και ποσό μεγαλύτερο από αυτό μέχρι ποσοστό 10 % του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο από μία των επιχειρήσεων οι οποίες έχουν συνεργήσει στην παράβαση, όταν έκ προθέσεως ή εξ αμελείας διαπράττουν παράβαση του άρθρου 85 της συνθήκης. Κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη εκτός από τη σοβαρότητα της παραβάσεως και η διάρκειά της. Βάσει της παραγράφου 5 το προβλεπόμενο στην παράγραφο 2 στοιχείο α) πρόστιμο δεν δύναται να επιβληθεί για πράξεις μεταγενέστερες της κοινοποιήσεως στην Επιτροπή και προγενέστερες της αποφάσεως για την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης, εφόσον εμπίπτουν στα όρια της δραστηριότητας που περιγράφεται στην κοινοποίηση.

(52) Κατά την άποψη της Επιτροπής, η επιβολή προστίμου στη BDTA σε σχέση με τον προισχύσαντα κανονισμό εκθέσεών της δικαιολογείται στην παρούσα υπόθεση για το χρονικό διάστημα από το Σεπτέμβριο 1981 μέχρι τις 17 Δεκεμβρίου 1985. Εντούτοις, δεν επιβάλλεται πρόστιμο αναφορικά με τις πράξεις που έλαβαν χώρα μετά τις 17 Δεκεμβρίου 1985, δηλαδή την ημερομηνία κατά την οποία η BDTA κοινοποίησε τον τότε ισχύοντα κανονισμό λειτουργίας των εκθέσεών της.

(53) Η παράβαση του άρθρου 85 παράγραφος 1 διαπράχθηκε με πρόθεση ή τουλάχιστον από αμέλεια. Μετά την πρώτη έρευνα της Επιτροπής στην BDTA, η ένωση αυτή είχε σαφή επίγνωση της ισχύος των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΟΚ έναντι οποιασδήποτε διακριτικής μεταχειρίσεως εις βάρος ξένων επιχειρήσεων από άλλα κράτη μέλη που δεν αντιπροσωπεύοντο από κάποιο μέλος της ίδιας της BDTA· πράγματι η ένωση αυτή τροποποίησε τους κανόνες διοργάνωσης των εκθέσεων με τρόπο που να παύσει αυτή η διακριτική μεταχείριση. Επιπλέον, σε σχέση ειδικότερα με την τριετή έκθεση του 1981, το συμβούλιο της BDTA έλαβε ρητή προειδοποίηση από ένα από τα μέλη της σχετικά με τους κινδύνους να επαναληφθεί η διακριτική μεταχείρηση εις βάρος των επιχειρήσεων αυτών. Παρά τις προειδοποιήσεις αυτές η BDTA επανήλθε ακριβώς στην άσκηση της προγενέστερης πολιτικής της.

(54) Κατά τον προσδιορισμό του ύψους του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στην BDTA, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της, ειδικότερα, τον ακόλουθους παράγοντες:

1. Η Επιτροπή έχει αναπτύξει μια σαφή πολιτική όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού στη διοργάνωση εκθέσεων και η απαγόρευση συμμετοχής ή η διακριτική μεταχείρηση με βάση την υπηκοότητα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής αυτής.

2. Στη διάρκεια της αρχικής έρευνας των δραστηριοτήτων της, η BDTA έλαβε σαφώς γνώση του γεγονότος ότι η διάκριση εις βάρος μη βρετανικών επιχειρήσεων από άλλα κράτη μέλη που δεν αντιπροσωπεύονταν στο πλαίσιο της ενώσεως αυτής, θα συνιστούσε παράβαση του άρθρου 85. Εντούτοις, η παρούσα υπόθεση αποδεικνύει ότι η BDTA επανέκαμψε την προγενέστερη πολιτική της μετά το τέλος της έρευνας που διενήργησε η Επιτροπή. Έτσι, στο μέτρο αυτό υπήρχε πρόθεση για την παράβαση.

(1) Συλλογή ΔΕΚ 1983, σ. 483.

3. Η BDTA άσκησε διακριτική μεταχείριση είς βάρος των εν λόγω επιχειρήσεων κατά την διοργάνωση δύο διεθνών εκθέσεων (1981 και 1984) και τεσσάρων τουλάχιστον περιφερειακών εκθέσεων (1982 — 1985), πολιτική η οποία έπαυσε μόνο μετά την έναρξη της δεύτερης έρευνας της Επιτροπής στην BDTA, το 1984.

4. Μόλις της υπεδείχθη και πάλι η παράβασή της, η BDTA τόνισε την πρόθεσή της να συμμορφωθεί με τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΟΚ και να συνεργαστεί με την Επιτροπή για την διατύπωση μιας πολιτικής διοργάνωσης των εκθέσεων που θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή στο πλαίσιο εφαρμογής των κανόνων αυτών. Η ένωση αυτή έχει τώρα τροποποιήσει την πολιτική της προς την κατεύθυνση αυτή.

5. Πρόκειται για την πρώτη υπόθεση που αφορά πολιτική διοργάνωσης εκθέσεων, στην οποία επιβάλλεται πρόστιμο,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ κηρύσσονται σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 3 ανεφάρμοστες όσον αφορά τον κανονισμό διοργάνωσης και λειτουργίας εκθέσεων που υιοθέτησε η BDTA στις 16 Δεκεμβρίου 1986.

Η εξαίρεση ισχύει μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου 1996.

Άρθρο 2

Η εξαίρεση του άρθρου 1 συνοδεύεται από τις εξής υποχρεώσεις:

— η BDTA οφείλει να ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή σχετικά με οποιαδήποτε τροποποίηση του κανονισμού εκθέσεων και οποιαδήποτε αλλοίωση στον τρόπο εφαρμογής του,

— η BDTA οφείλει να ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή σχετικά με οποιαδήποτε άρνηση συμμετοχής υποψηφίων εκθετών σε οποιαδήποτε έκθεση BDTA, μετά από απόρριψη σχετικής ενστάσεως από το αρμόδιο όργανο προσφυγών,

— η BDTA οφείλει κάθε έτος πριν το τέλος Ιανουαρίου, να υποβάλλει στην Επιτροπή χρονοδιάγραμμα των εκθέσεών της για το έτος αυτό.

Άρθρο 3

Ο κανονισμός εκθέσεων όπως έχει υιοθετηθεί και εφαρμοστεί από την BDTA από το 1981 μέχρι το Δεκέμβριο του 1985, συνιστούσε παράβαση του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ.

Άρθρο 4

Επιβάλλεται με την παρούσα πρόστιμο ύψους 100 000 ECU στην BDTA, σε σχέση με την παρατιθέμενη στο άρθρο 3 παράβαση.

Το πρόστιμο αυτό πρέπει να κατατεθεί στον:

α) λογαριασμό αριθ. 590 00 204 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλλες (αν καταβληθεί σε ECU) · Lloyds Bank Ltd, The Manager Payments Section, Overseas Centre, Birmingham, PO Box 63, 380 Paradise Street, Birmingham B1 2AB, England,

ή

β) λογαριασμό αριθ. 108 63 41 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (αν καταβληθεί σε λίρες στερλίνες) · Lloyds Bank Ltd, Overseas Department, PO Box 19, 6 Eastcheap, London EC3P 3AB, England,

εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κοινοποίησης της παρούσας απόφασης. Μετά την εκπνοή της προθεσμίας αυτής επιβάλλονται αυτομάτως τόκοι βάσει του επιτοκίου που χρέωνε το Ταμείο Ευρωπαϊκής Νομισματικής Συνεργασίας στις πράξεις του σε ECU, την πρωτη ημέρα του μηνός κατά την οποία εκδόθηκε η απόφαση, προσαυξημένο κατά 3,5 εκατοστιαίες μονάδες, δηλαδή 9,75 %.

Σε περίπτωση πληρωμής στο έθνικό νόμισμα του αποδέκτη της αποφάσεως, εφαρμόζεται η ισοτιμία που ίσχυε την προηγουμένη της πληρωμής.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην:

The British Dental Trade Association,
Hill House,
Hill Avenue,
Amersham,
Buckinghamshire HP6 5BQ,
United Kingdom.

Η παρούσα απόφαση αποτελεί τίτλο εκτελεστό σύμφωνα με το άρθρο 192 της συνθήκης ΕΟΚ.

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 1988.

Για την Επιτροπή

Peter SUTHERLAND

Μέλος της Επιτροπής